

Ceny

- **Velká rozkolísanost cen v zemědělství**

Pro ceny zemědělských výrobců je charakteristický silně rozkolísaný vývoj a střídání prudkých růstů s prudkými poklesy v závislosti na nabídce zemědělské produkce a poptávce po ní. Na význačné meziroční změny temp ukazuje rozdíl mezi výrazným zvýšením cenové hladiny v 1. čtvrtletí minulého roku (o 26,7 %) a značným poklesem v 1. čtvrtletí letošního roku (o 27,8 %). Podstatně intenzivněji se změnila cenová parita mezi rostlinnými a živočišnými výrobky. Výše uvedený meziroční pokles cen zemědělských výrobců v 1. čtvrtletí 2009 byl doprovázen větším snížením cen rostlinných (o 34,7 %) než živočišných výrobků (o 18,6 %). Značně diferencovaně se měnily cenové hladiny jednotlivých výrobků. Z rostlinných nejvíce klesly ceny obilovin (o 45,5 %), ovoce (o 33,0 %), olejnin (o 32,6 %) a zeleniny (o 31,1 %), přičemž více než dvojnásobně se zvýšily ceny chmele (o 101,4 %). Z živočišných nejvíce klesly ceny mléka (o 35,1 %) a vajec (o 14,3 %), přičemž ceny prasat se zvýšily (o 9,5 %).

- **Nevýrazné cenové změny v průmyslu**

Pohyb úhrnné cenové hladiny průmyslových výrobků se vyznačoval relativně nevýraznými změnami; po meziročním růstu v loňském 1. čtvrtletí (o 5,6 %) se v letošním 1. čtvrtletí ceny mírně snížily (o 1,2 %), což souviselo se změnou poptávky po průmyslové výrobě. Ve srovnání s průměrným poklesem úhrnné cenové hladiny byly však cenové změny jednotlivých skupin výrobků výrazné; značně klesly ceny koksu a rafinérských ropných výrobků (o 35,5 %), chemických látek a výrobků (o 11,0 %) a elektrických zařízení (o 5,5 %), přičemž vzrostly ceny elektřiny, plynu a páry (o 11,4 %) a vody (o 6,9 %).

- **Pokles cen energií**

V členění podle hlavních průmyslových skupin v 1. čtvrtletí 2009 nejvíce rostly meziročně ceny výrobků investiční povahy (o 2,9 %) a zboží dlouhodobé spotřeby (o 2,0 %), přičemž klesly ceny meziproductů (o 2,6 %) a energie (o 2,5 %).

- **Zvětšení parity mezi cenami výstupu a vstupu ve stavebnictví**

Ceny stavebních prací se v 1. čtvrtletí 2009 meziročně zvýšily (o 2,9 %), avšak rostly pomaleji o 1,8 p. b. než před rokem. Přitom podstatně větší byl rozdíl mezi růstem cen materiálů a výrobků spotřebovaných ve stavebnictví v 1. čtvrtletí 2008 (3,0 %) a jejich poklesem v 1. čtvrtletí 2009 (1,0 %). Relace mezi vývojem cen výstupu a vstupu se tak zvětšily ze 101,6 v 1. čtvrtletí 2008 na 103,9 v 1. čtvrtletí 2009.

- **Zpomalení růstu cen reklamních služeb**

Růst cen tržních služeb v 1. čtvrtletí 2009 meziročně o 2,1 % byl rovněž pomalejší než vloni (o 1,2 p. b.), přičemž největší vliv na tento vývoj mělo značné zpomalení růstu cen reklamních služeb a průzkumu trhu (z 13,5 % na 5,9 %). Vzrostly rovněž ceny za architektonické a inženýrské služby (o 4,7 %) a za služby v oblasti programování a poradenství (o 6,5 %). Na druhé straně se snížily ceny nákladní dopravy (o 1,9 %) a za telekomunikační služby (o 3,9 %).

- **Po největším meziročním růstu spotřebitelských cen v 1. Q 2008 v uplynulých 10 letech došlo letos ke značnému zpomalení**

Spotřebitelské ceny v 1. čtvrtletí 2009 se meziročně zvýšily o 2,1 % a rostly výrazně pomaleji než před rokem (o 5,3 p. b.). Podstatně více se zvýšily ceny služeb (4,4 %) než ceny zboží (0,7 %). Značně vzrostly administrativně ovlivňované ceny (o 10,7 %), takže bez tohoto vlivu byla cenová hladina stabilní. Zmírnění cenového růstu se velice rozdílně projevilo v jednotlivých druzích zboží a služeb. Největší změna (i když s nízkým dopadem na úhrn) nastala v oddíle zdraví, kde došlo k vyloučení vlivu zavedení „regulačních“ poplatků ve zdravotnictví od 1. ledna 2008. U potravin, ve veřejném stravování a ubytování (i některých dalších druzích) odezněl vliv zvýšení DPH. V oddíle rekreace a kultura přestalo působit loňské zvýšení televizních poplatků.

- **Značný vliv cen bydlení**

Největší vliv na úhrnný růst hladiny spotřebitelských cen v 1. čtvrtletí 2009 měly ceny bydlení, vody, energie a paliv, které se meziročně zvýšily o 9,9 % a jejich „příspěvek“ (2,6 p. b.) převýšil celkový růst. Silně přitom rostly ceny zemního plynu (o 24,3 %) a čistého nájemného placeného nájemníky v nájemných bytech (o 19,0 %), z toho nejvíce v bytech s regulovaným nájemným (o 26,6 %). Rovněž velký byl vliv růstu cen alkoholických nápojů a tabáku, které se zvýšily o 9,1 %, z toho tabákových výrobků o 14,1 %. Na druhé straně růst úhrnné cenové hladiny brzdilo snížení cen v dopravě o 9,7 % s vlivem -1,0 p. b., z toho zejména pokles cen pohonných hmot o více než pětinu. Nižší byly i ceny potravin a nealkoholických nápojů (o 1,3 %).

- **Snížený cenový rozdíl mezi EU 27 a ČR**

Harmonizovaný index spotřebitelských cen za 1. čtvrtletí 2009 ukazuje na nepatrný cenový diferencál mezi členskými státy EU 27 (101,6 %) a Českou republikou (101,5 %). Přitom rozdíly v cenovém pohybu mezi jednotlivými státy uvnitř tohoto seskupení byly značně velké.

- **Vysoce pozitivní směnné relace**

Výrazné meziroční cenové pohyby zaznamenal i zahraniční obchod zbožím. Ceny vyváženého i dováženého zboží v korunovém vyjádření meziročně rostly; více se zvýšily vývozní (5,2 %) než dovozní ceny (1,6 %) a směnné relace byly pozitivní (103,5 %). Rozdíl mezi loňským snížením a letošním zvýšením cenové hladiny dosáhl při vývozu zboží výrazných 9,5 p. b., při dovozu zboží 4,6 p. b. a ve směnných relacích 4,9 p. b. Letošní příznivý cenový vývoj se odrazil ve značném zisku organizací ze zahraničně obchodních transakcí. Ekonomické subjekty ČR měly z růstu vývozních cen zboží obchodní zisk 26,0 mld. Kč a z růstu dovozních cen zboží obchodní ztrátu 8,1 mld. Kč, takže úhrnný zisk z realizace zahraničního obchodu dosáhl 17,9 mld. Kč. V 1. čtvrtletí 2008 úhrnná ztráta činila 10,8 mld. Kč, v 1. čtvrtletí 2009 meziročně rostly na straně vývozu zboží významně ceny polotovarů (o 9,7 %), průmyslového spotřebního zboží (o 7,2 %) a strojů a dopravních prostředků (o 6,8 %), přičemž výrazně klesly ceny ostatních surovin (o 19,7 %) a potravin (o 10,2 %). Na straně dovozu zboží nejvíce rostly ceny ostatních surovin (o 17,8 %), průmyslového spotřebního zboží (o 8,4 %) a strojů a dopravních prostředků (o 5,2 %), přičemž výrazně klesly ceny minerálních paliv (17,3 %).

- **Po „očistění“ o kurzové vlivy se snížily ceny vývozu o 0,6 % a ceny dovozu o 5,2 %**

Korunové ceny vyváženého i dováženého zboží jsou silně ovlivňovány změnami devizového kurzu CZK vůči měnám, v nichž se uskutečňuje zahraniční obchod. Zatímco v 1. čtvrtletí minulého roku CZK meziročně posílila na straně vývozu o 7,1 % a na straně dovozu o 8,9 %, v 1. čtvrtletí letošního roku došlo k jejímu oslabení o 5,5 %, resp. o 6,9 %. V důsledku toho v 1. čtvrtletí 2009 meziroční index cen „očistěný“ o kurzové vlivy ukazuje, že se méně snížila cenová hladina vyváženého zboží (o 0,6 %) než dováženého zboží (o 5,2 %) a „očistěné“ směnné relace (105,1 %) byly více příznivé než z cenových poměrů v korunovém vyjádření.